

VRCHOLOVÝ NÁDECH

Marek Novotný

Touha zdolávat ty největší kopce naší planety mě v žádném případě neopustila ani při dvouletém čekání na to, abychom mohli opět někam vyrazit a pokusit se napnout síly až do krajnosti a někam vylézt. Během té doby se uskutečnilo mnoho plánů a vypadalo to, že pojedeme na Makalu, ale nakonec to byla Manáslu. Hora vysoká 8 163 m n. m. se řadí k osmé nejvyšší na planetě a druhé nejvyšší na území Nepálu. Říká se jí „Hora Ducha“. Důvod, proč se snažit dostat se na jeden z Trůnů bohů, je pro mě o touze překonávat sám sebe, posunout limity svých možností alespoň o jeden centimetr. Čelit vlastnímu strachu a vědět, že jedinou odměnou bude zážitek, který se nemsazatelně vtiskne do mé duše, kde bude navždy chráněn před pomíjivostí. Je to nepřenositelná informace.

Pokud bych ale takový důvod měl pojmenovat a nějakým způsobem ho zhmotnit, tak kamarád Petr Jan Juračka, fotograf a pilot dronu světového jména, se rozhodl, že vyleze na osmitisícovku a odstartuje z vrcholu z ruky dron. K tomu potřeboval mě. Abych s ním šel, abych mu pomohl nést věci, abych mu postavil stan, uvařil jídlo, kafe, aby se on mohl soustředit na práci. A tohleto je ten důvod, proč naše expedice začala.

Celé to jako obvykle spískal Tráva. A když je tam Tráva, tak tam musí být Miri Didi a bandička úplně skvělých lidí, jako je Jan Koukol, Pavel Málek, Milan Kott, Radim Hrubý, Martin Pilný a Miroslav Lorenc. A ještě pořád s rouškou přes obličej z letiště Praha vyrazíme směr Káthmándú. Subin

Thakuri – boss společnosti 14SUMMITS, náš člověk v Káthmándú, můj kamarád, nechtěl v té krizi, která tady byla, propouštět své zaměstnance, a proto poslal již několik měsíců předem do základního tábora pod Manáslu svoje lidi, aby nám základní tábor připravili. S takovým servisem jsem se v minulosti nikdy nesetkal. Představa, že už tam několik měsíců někdo kope do ledu, dělá plošiny a staví stany, a to všechno pro nás, byla naprosto neuvěřitelná.

Ale to malinko předbíhám. Po příletu do Káthmándú, kdy jsme museli předložit všechny možné certifikace a očkování a zůstat několik málo dní na hotelu v karanténě, jsme se do téhle nádherné země dostali. Navštívili jsme některé památky a po delší době jsme si mohli projít naše stará známá místa v Boudhanáthu a Pašupatináthu, na kterých jsme v minulosti strávili tolik času. Každopádně to, proč jsme sem přijeli, jsme měli před sebou a nemohli se dočkat.

A tak jsme nasedli na autobus a vyrazili směr věhlasný Manáslu trek. Ale co čert nechtěl, po příjezdu do malé vesničky Arkhet Bazaar (610 m n. m.) se dozvídáme, že poslední dobou v Nepálu po monzunu bylo tak nepříznivé počasí, že sesuvy půdy a hodně vody způsobily, že je na treku mnoho cest neprůchodných a je třeba zvolit nějakou jinou variantu dopravy. Takže přímo na místě sháníme vrtulník a ten nás dopravuje přes většinu treku až do kouzelné vesničky Lho ve výšce asi 3 100 m n. m. Neskutečná krása, přistáváme na kukuřičném poli u místních lidí a tím nouzovým přistáním jim ničíme úrodu, což nás strašně mrzí. Počasí se zhoršilo natolik, že jinak to nešlo. Původním cílem přistání měla být nádherná tibetská vesnička Samagaun, která je o dvě vesnice výše (3 600 m n. m.), odkud následně vyráží všechny expedice do základního tábora pod Manáslu.

Ale vraťme se do Lho, kde se naše přistání neobejde bez velkého zájmu obyvatel tohoto překrásného regionu, kteří byli doslova vytrženi z každodenní všednosti svých rituálů. Jeden z nich nám přispěchá na pomoc, a protože nemáme nosiče, tak všechna naše zavazadla skládáme do malinké kůlničky, aby nezmokla, a vyrážíme jenom s tím nejnnutnějším, co potřebujeme na kratičký trek do samého středu vesničky, která se nachází necelých dvacet pět minut cesty od místa přistání. Úzké rokle pod námi byly doslova lemovány terasovitými poli, jejichž vůně se potají vkrádala do naší mysli, a my si uvědomili, že to konečně začíná. Všude kolem rostly modřínky a byl

to ten úplně nejvíc nejkrásnější pohled na světě. Když jsme došli do Lho, bylo pořád hodně zataženo.

Ubytovali jsme se v místním hotýlku, jehož skromné lodžie nám poskytly perfektní zázemí pro první aklimatizaci naší expedice. Ráno po probuzení vylezeme na střechu hotýlku, kde ještě dopíjíme výborné kafe a kde také v němém úžasu pozoruji uchvancancující přírodní scenérii plnou protrhávajících se mlh, které dávají tušit, jakou krásu v mlžném závoji skrývají. Součástí vesničky je buddhistický klášter, na který jsme měli nádherný výhled, a v pozadí za ním bylo vše zataženo, ale tak nějak jsme tušili, že tam někde ční obří Manáslu. Neměli jsme štěstí na počasí, takže Manáslu jsme pořád ještě neviděli.

Jurajda se rozhodl, že odstartuje poprvé dron a natočí tu nádhernou scenérii. Ovšem když chtěl dron vypustit, zjistil, že vrtule nechal v jednom ze svých zavazadel někde na tom políčku. Zapnul hodinky, kde měl včerejší trasu uloženou, a běžel rychle prohledat svá zavazadla. Úkol zněl jasně – najít vrtule, aby mohl dron vzlétnout. To se podařilo a vznikly neuvěřitelné záběry, které byly posléze vloženy do jednoho úžasného krátkého dokumentu.

Po této ranní eskapádě se vydáváme na prohlídku místního kláštera, který je v opravě, takže jsme z něj moc neviděli, ale i tak navštívit tenhle buddhistický klášter byla jedna z chvil, které mi navždycky zůstanou pod kůží, protože kultura Tibetu i buddhismu, který tam nahoře je, protože je to poblíž tibetské hranice, je nesmazatelná a ve mně to evokuje klid, pohodu i to, jak žijí místní lidé, jak se nám snažili pomoci, že přijali bez negace úplatu za to, že jsme jim zničili kousek jejich těžce odvedené práce.

Z kláštera vyrážíme směr Samagaun, což je další perla tohoto překrásného regionu Gándakí. Krásná vesnička podobná Lho, což mi připomíná, že ve Lho téměř všechny domečky mají modrou střechu, a to znamená, že v roce 2015 tuto vesničku postihlo zemětřesení natolik, že byla téměř srovnána se zemí a byla nově vystavěna v původním stylu. Tenkrát proudila do postiženého Nepálu pomoc ze zahraničí v podobě modrých plechových střech.

V Samagaunu se ubytujeme v rozestavěné lodžii, odkud následující den podnikáme aklimatizační výstupy do okolí. Je podzim a ve výšce 3 600 m n. m. je rozkvetlá louka plná bylinek. Jdeme kolem vodopádu a řeky nahoru na Samagaunskou náhorní plošinu. Je to jedno z nejkrásnějších míst na planetě, jaké jsem kdy navštívil. Dechberoucí místo. Jsou to zelené pastviny ve výšce kolem 4 000 m n. m., kde se volně pasou jaci, koně, díváte se na

splaz ledovce z Manáslu, každé jezírko na mohutné ledovcové moréně Punggen má úplně jinou barvu.

Odtud je fantastický výhled na Manáslu a její vedlejší vrcholy, stejně jako pozoruhodný vzhled Himal Chuli (7 893 m n. m.). To je nepopsatelně nádherná pastva pro všechny vaše smysly a na konci té obrovské náhorní plošiny je zničehonic malá písečná poušť. Prostě písek a stojí tam klášter Pung-Gyen ze 17. století. Osazenstvo mnichů žije uvnitř skály, která se tyčí za klášterem. Sedí tam a učí se meditační techniky a jak pracovat s vnitřním teplem a dechem, něco neskutečného. Lidé ze Samagaunu a okolních vesnic si s nimi chodí popovídat, pro radu anebo jen tak. A s sebou jim vezmou třeba čerstvou vypěstovanou zeleninu.

Náhorní plošinu jsme hodně těžko opouštěli, je to místo, kde se člověku chce zůstat a už odtamtud neodejít. Při sestupu do Samagaunu na cestě vinoucí se středem vesnice jsme s Jurajdou objevili zvláštní kamennou stavbu, kde byli uvěznění jaci. Nikdy předtím jsem se s něčím takovým v Nepálu při svých cestách nesetkal, a tak jsme se hned ptali, co to je. Místní nám řekli, že je to vězení pro jaky. Vězení pro jaky? To byla informace, která v nás vyvolala zděšení. Hned jsme se ptali, jak k tomu dochází, že se ocitnou ve vězení, a ten pastevec řekl, že když se někomu z jiné vesnice zaběhne jak nebo se jaci pasou na cizím pozemku, tak oni ho prostě uvězní a majitel si ho zase musí koupit za pevně stanovenou částku. Místní pasteveci to měli za sto rupií a přespólní za dvě stě rupií.

Šli jsme se tedy zeptat náčelníka vesnice, jestli bychom nemohli koupit všechny jaky a pustit je na svobodu. Samozřejmě bychom to měli za tu dražší částku, ale to nevádí, protože to je všechno děleno pěti oproti naší české měně. Tak jsme si každý koupili čtyři jaky, a protože nás bylo deset členů expedice, tak to vyšlo přesně na čtyřicet jaků. Po zaplacení požadované částky vrchnímu panstvu byl vydán pokyn k otevření brány jačího vězení a čtyřicet hladových a žíznivých jaků se dalo do pohybu. Podívaná to byla vskutku pompézní a lidé ze Samagaunu si o tom nejspíš povídají dodnes. My jsme si zkrátka v uvozovkách kupovali dobrou karmu, a to jsme ještě nevěděli, jak moc ji budeme potřebovat a co všechno se nám tam na hoře přihodí.

S pocitem nebyvalého štěstí jsme dorazili do našich skromných příbytků, přespali v lodžích a další den jsme kvůli probíhajícímu aklimatizačnímu procesu vystoupali naproti Samagaunské náhorní plošině na nějaký beze-

jmenný kopec. Dosáhli jsme výšky okolo 4 300 m n. m., což pro mě nebylo až tak podstatné, ale dokázali jsme opět odstartovat dron. Letěl vzdušnou čarou dva a půl nebo tři kilometry, přesně si to nepamatuju, a mohli jsme z té obrovské dálky a výšky nafotit a natočit, jak vypadá základní tábor pod Manáslu. To bylo fantastické, takový záběr jsem nikdy neviděl.

Jakmile skončila aklimatizační příprava, vrátili jsme se do lodžie a dozvěděli se, že zemřel místní láma. Na druhý den, kdy jsme měli naplánovaný trek do základního tábora, se bude konat obřadní slavnost na počest lámy, který zemřel v úctyhodném věku devadesáti sedmi let v nemocnici v Káthmándú. Oslava začínala brzy ráno přiletem vrtulníku z Káthmándú, který přivezl i nabalzamované lámovy ostatky a samozřejmě i reinkarnovaného lámu. Přišli se podívat všichni lidé z okolí, protože tento člověk byl pro všechny nejenom duchovním vůdcem, učitelem a rádcem, ale také osobním přítelem. Sešlo se neuvěřitelné množství lidí z okolních vesniček a celý ten obrovský průvod mířil dva až tři kilometry z heliportu do kláštera nad vesnicí.

Každý, kdo kdy zavítá do této oblasti, by si návštěvu místního kláštera neměl nechat ujít, je to překrásná stavba plná těch nejmenších detailů, týkající se tradiční tibetské historie. Nad klášterem je obrovské tyrkysové jezero Birendra Taal, které tvoří patu tajícího ledovce Manáslu, kam se chodí místní i mniši fotit. Měli jsme hezkou příhodu: potulovali jsme se po okolí, obdivovali tamní přírodu a najednou vidíme dva mnichy stojící na balvanu při okraji jezera, jak si fotí selfičko, takže techniku a pokrok nezastavíš.

Ale vraťme se zpátky k obřadu. Byl neuvěřitelný tím, že jsme mohli vidět úžasnou pestrost a barevnost této komunity, a přestože jsme chtěli ten den ze Samagaunu odejít a posunout se do základního tábora, tak jsme se rozhodli zůstat celý den a obřadu se účastnit. Zažít a pocítit panující atmosféru na vlastní kůži. Později jsme se dozvěděli, že obřad a slavnosti s ním spojené trvaly dalších čtyřicet devět dní.

Navečer se někteří z nás rozhodli vystoupat do základního tábora. Byla to dobrá volba, protože já se neskutečně těšil, až opustíme bránu Samagaunu a vejdemo do nádherné zelené přírody a přes rododendronovou džungli budeme stoupat nahoru podél ledovce k „domovu“ obklopeného hradbou horských štítů. Je to prostě vyhlášený Manáslu trek, jehož součástí je návštěva základního tábora (base campu) a je absolutně okouzlující. Převýšení je značné, protože stoupáte z výšky 3 600 metrů a base camp je ve výšce

5 100 metrů. Takže je to opravdu darda pro tělo a hlavně hlavu, ale mám to rád a vím, že moje tělo i hlava to dá. Na to jsem se těšil. Takže ještě večer přicházím do základního tábora a žasnu, co všechno ti kluci šerpský od Subina připravili, protože v tak velkém stanu jsem ještě nikdy nespál. Stan měl předsíňku, v níž jsem mohl stát. Následující týdny, kdy jsem v něm odpočíval a nabíral sílu k dalším výstupům, jsem ve stanu každý den mohl cvičit jógu a třeba i tancovat, bylo to fantastické.

V base campu jsme zůstali tři dny, nepanovalo tam zrovna dobré počasí, pořád bylo zataženo a přšelo, což nepřidává na psychické pohodě, ale přece jenom je to base camp a je to pod Manáslu. „Horu Ducha“ jsem stále neviděl, byla schovaná v mlze už několik dní a jenom jsme tušili, kde by tak asi mohla být. Jde se na vynášku do C1 – první výškový tábor ve výšce 5 700 m n. m. Výstup, který není technicky nijak náročný a v podstatě i trekaři se můžou tohoto výstupu zúčastnit, aniž by si předem zaplatili lezecký permit.

Sto výškových metrů nad základním táborem se nad prvním skalnatým výšvihem nachází takzvaný crampon point, kde máme v sudech uložený potřebný materiál k výstupu. Během těch pár dní v base campu jsme vše potřebné transportovali do tohoto místa. Je to těžká ledovcová túra s veškerým vybavením, jako jsou mačky, cepíny, lano, šrouby do ledu, jumar (blokant), stan, spacák, přilba, plynové láhve na vaření, vařič, lopata a jídlo na pár dní. Takže už podruhé: kdokoliv se vydáte do této oblasti, nevynechejte přespání v C1. Je to zážitek na celý život. Ne že by to bylo zadarmo, protože se dostáváte do nadmořské výšky přes 5 700 m n. m., a to už je něco, co dá člověku určitě zabrat.

Stany stavíme na obří sněhové převěji a vypadá to, že počasí se tady v C1 daří podstatně lépe než v základním táboře, který se na krátkou chvíli objevil mezi mraky hluboko pod námi. Moje tělo tuhle výšku miluje, takže jsem byl v pohodě a hlava mě nebolela. Postavili jsme pár stanů, vykopali plošiny, záchody a bylo to úplně na pohodu. Spal jsem ve stanu, ve které jsme zřídili depozit pro ostatní vybavení, takže tam mimo jiného byla i spousta dalších zabalených stanů. Měl jsem to komfortní v tom, že jsem nespál na tvrdém ledu, ale krásně jsem měl pod sebou naskládaných pět šest stanů a ty mi dělaly měkkou postýlku.

Tato výška je měřítkem kvalitní aklimatizace pro naše těla. A hodně se to pozná podle toho, jestli se člověku v této výšce podaří usnout, nebo nepodaří. Často se stává, že se v noci probudíš a najednou začneš hekat a hledáš

kolem sebe vzduch. Stačí se uklidnit, pomalu se nadechnout a opět usnout. V uvozovkách usnout. Tady se láme chleba, protože nad stanem, ve kterém odpočíváš a střádáš plány na další výstup, pokračuje cesta do druhého výškového tábora, a ta už je mnohem náročnější, neboť séraky, které tam visí a jsou nahnuté směrem na tebe, vyvolávají pocit, že se každou chvíli zlomí a spadnou. Mě asi takové situace přitahují a jsou pro mého ducha výzvou, tudíž jsem se neskutečně těšil, že si těmi ledovcovými séraky a cestičkou, která se mezi nimi krásně vine, prolezu a postavím si svůj stan v C2.

Můj plán malinko naboural Tráva tím, že by potřeboval nahoru donést ještě nějaké věci. Tak jsem po přespání sešel zpátky do základního tábora, kde jsem přenocoval, ráno vzal několik stanů a další věci potřebné pro ostatní kluky do C1 a vyrazil. Z hlediska aklimatizace to pro mě bylo více nežli přínosné. Čekala mě druhá noc v C1, uvařili jsme si s Jurajdou večeři a za nádherného výhledu na protější vrchol Naike Peak zalezli do stanu a usnuli.

Brzy ráno jsem vyrazil do C2 – druhého výškového tábora ve výšce 6 400 m n. m. Jenže to nebylo dost brzo, protože z Manáslu se postupem času stává komerční kopec v tom smyslu, že tam jezdí rok co rok stále více klientů, kteří se snaží vystoupat na horu s přidavným kyslíkem a minimálně dvěma výškovými šerpy, kteří mají za úkol je na vrchol jakýmkoliv způsobem vytáhnout. To je strašná škoda, protože Manáslu je překrásná hora, taková rohatá, má nádherný předvrchol, který dosahuje výšky 7 992 m n. m., a teprve za ním se tyčí hlavní vrchol. Z této výšky už jsem zdánlivý cíl naší expedice viděl a byl to právě onen majestátní předvrchol.

Po probdělé noci do sebe házím ovesnou kaši. Nasypal jsem do ní trochu nepálského cukru a doufal, že bude chutnat trochu přijatelněji, ale jako vždy to nepomohlo. V hrnci rozpouštím hromadu ledu, který jsem ještě včera před spaním stihl nasekat do kompresního vaku od spacáku, abych měl na výstup vodu na pití, a vyrážím v malém předvoji před všemi svými kamarády. Ne že by to bylo třeba, ale do takové role jsem se v tu chvíli napasoval sám, protože většina z nich teprve vystrkovala své nateklé hlavy ze stanu a zvažovala, zda sestoupí zpět do základního tábora, aby dokončila aklimatizační proces, ale protože mě hlava nebolí a je mi dobře a všechno prostě hraje a je krásné počasí, vyrážím směr druhý výškový tábor. Začátek je krutý, protože se dostávám do obřího rozbitého sérakoviště. Byl jsem štěstím bez sebe, ale současně jsem se bál toho, co mám před sebou.

Narážím na první větší skupinku komerčních klientů, kteří si taky přivstali, ale i přesto, že nasávali přídatný kyslík z masky jako pominutí, tak rychlost, jakou se pohybovali, byla natolik pomalá, že během okamžiku vytvořili jakéhosi hada, který se vinul mezi séraky a takřka nešel obejít. Vydat se v takové situaci do nitra ledopádu se rovná sebevraždě. Když vidím, jak v počtu dvaceti třiceti lidí visí na jednom jediném fixním laně a v podstatě jsou posazení do sedáku, tak mi to nedělá úplně dobře.